

Fredag 24 september

Johan Lönnroth

nationalekonom, ledamot av riksdagens finansutskott, vänsterpartiets vice ordförande, framgångsrik aktör på S-E-bankens bolagsstämma i våras (beröm bl.a. på Sydsvenskans börs sida) besöker Lund och talar vid appellmöte på Mårtensstorget nu på lördag kl.11-12. Han lär vara en god talare också. Röda Kapellet spelar.

Sjukt på daghemmen

Som personal på daghem utsätts man hela tiden för en mängd olika farsoter. Därför händer det allt som oftast att någon personal måste vara hemma pga sjukdom (trots karensdagar). Nu ställs två frågor: - Har vi råd att skaffa vikarie? - Behöver vi vikarie för verksamheten? Tyvärr tvingas man ofta ställa frågorna i den här ordningen, eftersom daghemmen nu är ansvariga för att ekonomin går ihop. Anslaget som finns avsatt för vikarier är inte heller stort så varje åtgärd måste tas under övervägande.

- Vi klarar oss själva om vi ändrar lite i schemat och struntar i tvärgrupperna och utflykten i morgon. Personalen för upp vikarietimmarna som sparats eller slösats bort i små böcker. - Titta, i år har vi sparat 150 timmar, visserligen fick Maria magsår och tre barn nervösa besvär men vi har gått med vinst.

Men skall det verkligen behöva vara så här? Skall situationen på arbetsplatsen vara sådant att man inte kan vara sjuk? Var går gränsen för en anständig verksamhet?

Om man vänder på problemet och ser det ur föräldrasynvinkel så blir bilden en annan. Den avgift man betalar utgår ifrån en fungerande verksamhet. Avgiften sänks inte oavsett hur ofta eller hur länge ens barn har behövt vistas på daghemmet med för lite personal. Borde det inte vara så? Naturligtvis kan man inte diskutera på det här sättet men kärnpunkten är att man inte kan bedriva en daghemsverksamhet som är mer avhängig av ekonomin än kvaliteten.

L.R.

Bosnienbataljonen

Den svenska bataljon som rekryterats för att fara till Bosnien för att med vapen i hand skapa fred bedrivs detta skrivsövningar i Danmark. Beslutet att skicka i väg bataljonen togs av regeringen och diskuterades i utrikesnämnden, till synes under stor partipolitisk enighet. Kommentarer i pressen till beslutet var positiva, det skulle nog gå bra, men om inte fick Sverige ge sitt bidrag. Herrarna Bildt och Björck har försäkrat oss om att bataljonen förfogar över den allra bästa utrustning.

Samtidigt med svenskarna skickas danska soldater och det beslutet var politiskt kontroversiellt. Vänsterpartiets systerparti SF röstade emot liksom det högerbetonade Fremskridtspartiet, och det fanns tveksamheter långt in i radikalernas och socialdemokraternas led.

Dåligt beslut

Min åsikt är att beslutet att skicka stridande förband till Bosnien i flera avseenden är dåligt: det förstör Sveriges möjligheter att verka för fred i det f.d. Jugoslavien och det är ett farligt prejudikat för den nya sorts utrikespolitiska aktivism som Bildtregeringen syftar till. Därutöver innebär det att ett förband med många hundra människor utsätts för en verklighet som det inte är tränat för. I sista hand handlar det om en hemfärd i svarta plastpåsar för en del av dem.

Vad är nu detta säger någon, är det inte bra att vi skickar iväg en trupp för att försöka stoppa det ohyggliga blodbadet i det forna Jugoslavien. Ska vi inte stödja FN, det har ju Sverige gjort under många år?

Ett svenskt Vietnam

Jag tänker i första hand referera de argument Wilhelm Agrell formulerade i en artikel i Sydsvenskan förra sommaren "Vägen till ett svenskt Vietnam" (set.ex. i Agrells senaste bok *Det föll bomber i natt*). Jag är inte säker på att Agrell står fast vid sina ståndpunkter - jag har fått intrycket att han som så

många andra under intryck av hemskheterna har börjat vackla och gå över i en aktivistisk hållning, men det spelar mindre roll, hans gamla argument håller.

Hans grundargument är att Sverige har skapat en betydande kompetens för fredsbevarande operationer. Det finns få andra länder som har tusentals soldater, officerare och specialister med erfarenhet från sådan verksamhet. Sverige har utvecklat ett professionellt kunnande på detta plan av internationell klass. Att verka fredsbevarande är en uppgift av polisär natur, den kräver tålmod, goda nerver och diplomati snarare än stridsförmåga.

Osvenska dygder

Ska man skapa fred - i Bosnien innebär det i klartext att man ska driva undan serbiska krigsförband med militära medel - krävs helt andra dygder, som svenska förband i dag inte har. Vi har haft fred i 180 år och saknar varje typ av mental beredskap eller praktisk erfarenhet av krig. Svenska soldater är naturligtvis inte sämre än andra: om vi tvingas försvara vårt eget land eller får adekvat långvarig träning kan vi säkert utveckla nödvändiga färdigheter och sinnesstämningar, men som legionärer i främmande land är vi i dag mindre lämpade. Erfarenheterna från de operationer där svenska förband dragits in i strider (framförallt Kongo) pekar på hur nära det är till misslyckanden och demoralisering. Bataljonen har bakom sig någon månads träning på skogsstigarna kring Södertälje och Hässelholm; en erfaren bedömare säger att det skulle krävas ett år av samträning för att få ihop ett bataljonsförband av acceptabelt snitt. Som Agrell uttrycker det: "Sverige skulle inte bara riskera ett förlustbringande militärt fiasko utan också att förlora den unika kompetensen för krigsbevarande operationer".

Ingen brist på marknaden

Varför är det då så att det är så viktigt för den politiska eliten i Sverige att vi skickar iväg ett

fredsbevarande förband och inte nöjer oss med den gamla fredsbevarande rollen? Det råder ingen brist på vältränade mekaniserade pansar/skyttesoldater på den internationella marknaden, vi är i hög grad umbärliga i den rollen. Också detta tar Agrell upp och han relaterar det till det han kallar "en utrikespolitisk omorientering av grundläggande slag". Den svenska politiska eliten håller på med en ideologisk uppbyggelse med det förflutna och man vill bygga och visa upp en ny europeisk identitet för de tilltänkta unionskamraterna i Bonn och Paris. "Det är själva sändandet av trupper som är det centrala, inte vad som kommer att hända därefter. Och ur detta revanschistiska perspektiv kan eventuella förluster snarare betecknas som en fördel än en nackdel, som en yttersta bekräftelse att Sverige är med."

EU-anpassning

Så blir alltså avsändandet av den svenska bosnienbataljonen ytterligare ett led i vår EG-anpassning, ett första steg för vad som ska komma av "fredsskapande" operationer i den nya europeiska stormaktens regi. Att arbetslösa unga män åker ut i en blandning av okunnighet och äventyrslystnad och kan komma hem i plastpåsar är inte bara deras sak, men det allvarligaste är att Sverige på detta sätt förbrukar ett kapital som har byggts upp under lång tid.

Det hela kan gå väl: någon form av fred kanske skapas i Bosnien med politiska medel och bataljonen kanske kan övergå till en klassiskt övervakande roll. Man kan hoppas på det. Men oddsen är betydande för att det inte blir så. Jag är håpen över den samtyckande tystnad bosnienbataljonen har mött med och jag hoppas att mina valda representanter, i det här fallet vänsterpartiets riksdagsgrupp, ska ge uttryck för en annan opinion.

Sten Henriksson

Västkustbanans breddning till dubbelspår – genom Lunds stadsbygd eller i nytt läge?

Det var ett välbesökt och välarrangerat möte som den sk "tåggruppen" hade ordnat på Lerbäckskolan i tisdags kväll om Västkustbanans framtida sträckning. Olika medlemmar i gruppen pläderade för förslaget att banan skulle rivras upp i sin nuvarande sträckning mellan Gunnesbo och Nöbbelöv, och att istället en ny bana skulle dras norr om Nöbbelöv. Det kan inte förnekas att gruppen är kunnig och tycks besitta en viss påtryckningskraft. Men den saknar inte heller motståndare. Folk från Gunnesbo gjorde klart att man inte vill mista sin pågatågsstation.

En het diskussion utspände sig vid slutet av mötet om vilket säkerhetsavstånd man måste ha från spåret till tomterna. Gruppen förespråkade 25 meter, samma som länsstyrelsen ibland krävt. Banverket brukar nöja sig med 9 meter.

Detta är nog den springande punkten. Ett säkerhetsavstånd på 25 meter skulle betyda att en 60-70 meter bred gata skulle behöva röjas genom svenska städers centrala delar, där järnvägen idag går fram. Inte minst i Lund skulle detta ge förödande konsekvenser för stadsbilden och även undandra resandunderlaget från järnvägen.

"Tåggruppens" krav betyder att de flesta hus utefter banan skulle behöva lösas in och rivras. I det läget är det klart att ett annat läge för banans breddning måste väljas, och det är det "tåggruppen" vill.

VBB VIAKs utredning

Banverket och Lunds kommun har låtit konsulten VBB VIAK i Malmö utreda banverkets och "tåggruppens" olika alternativ. Det förhandsutkast som presenteras på byggnadsnämnden i förra veckan är långt ifrån uttömmande och bedömer knappast heller förslagen på lika villkor. En reell jämförelse mellan de två alternativen kräver en ingående analys av bl a följande faktorer.

Bangeometri

Banverkets förslag innebär uträkningar av horisontalkurvor på vissa ställen, bl a i Kävlinge kommun (Kullen) samt i Lund söder om Kaprifolievägen; dessutom av vertikalkurva över Nöbbelövs mosse. –Frågan är om "tåggruppens" förslag till linjeföring ger samma goda bangeometri för snabbtåg med sth 200 km/h?

Planskilda korsningar

Banverkets förslag innebär följandena nya planskilda korsningar: –Ny dubbelspårsviadukt över Kaprifolievägen. –Nyenkelspårsviadukt över Norra Ringen. Befintlig gång- och cykelbro rivs. –Ny gång- och cykelbro i Bondevägens förlängning. –Ev. ny viadukt över den planerade Nöbbelövsvägen mellan Nöbbelöv/Gunnesbo. –Alt. ny viadukt i Nöbbelövs Kyrkoväg. –Ny (breddad) gång- och cykeltunnel mellan Kobjer och Sliparelyckan. –Ny gång- och cykeltunnel mellan Gunnesbo och Nöbbelöv norr om Gunnesbo hållplats. –Plankorsningen mellan Oscarshem och Västra Fäladan (Gunnesbo)

slopas.

"Tåggruppens" förslag innebär följandena planskilda korsningar:

–Ny dubbelspårsviadukt under Kävlingevägen mellan Nöbbelöv och Vallkärra. –Sannolikt breddad viadukt vid Monumentet för 3 eller 4 spår till Lund C. –Ny gång- och cykeltunnel under Kävlingevägen, den nya Västkustbanan, stambanan och en ev. ny Örtoftaväg, dvs mellan Oscarshem och Norra Fäladan.

Bägge förslagen förutsätter dessutom att en planskild spårkorsning ordnas mellan stambanan och Västkustbanan, vid Lund C resp vid Tunisborg.

Intrång på fastigheter

Banverkets förslag innebär enligt uppgift intrång på 12 fastigheter. Vid rundvandringen den 13 augusti framkom att endast tre fastigheter berördes: Björnbäret 9 (ev. också 8), Lien 1 och Hästvandringen 6. Beroende på vilket säkerhetsavstånd som tillämpas, kan ingreppen emellertid komma att bli större.

"Tåggruppens" förslag innebär ingrepp huvudsakligen på jordbruksfastigheter vid Fredentorp och vid Vallkärra. Dessutom åstadkoms betydande ingrepp i landskapet vid Fredentorp och på begravningsplatsen.

Säkerhetsavstånd

Banverket tillämpar som sagt 9 meters avstånd från spårmit till närmaste byggnad eller staket. Detta är föranlett huvudsakligen av säkerhet mot obehörig beröring eller ofrivillig kontakt med kontaktledningen. Länsstyrelsen tillämpar ett längre säkerhetsavstånd, 25 meter, som ska ge skydd mot urspårningar och liknande.

Vilket säkerhetsavstånd som skall komma att tillämpas vid en breddning till dubbelspår i befintligt läge, har den allra största betydelse för förslagens möjlighet till genomförande. Om länsstyrelsens avstånd skall gälla, måste banverkets förslag anses ogenomförbart på de många fastigheter som då måste inlösas och husen rivras. Tåggruppen kräver att det längre säkerhetsavståndet skall gälla.

Buller

Banverket skriver 1993-03-09 att "Eventuellt erforderliga bullerskydd måste studeras för hela sträckan". Det betyder att bullerskydd måste uppföras mot bebyggelsen i första hand i stadsdelarna

Kobjer, Sliparelyckan och Oscarshem. Det bör betyda att bullerskydd av typ "jordvall" måste uppföras utefter betydande sträckor av banan. Sådana bullerskydd har störst bullerdämpande inverkan, men tar också utrymme på marken i banans bredd.

"Tåggruppens" förslag innebär att bullerskydd kan behöva anordnas endast på marginella avsnitt, oklart vilka. Med en uttalad maximal ljudnivå utomhus måste erforderliga bullerskyddsåtgärder nogta fastslås vid en jämförelse mellan de två alternativen.

Vibrationer

Med tillämpning av modern banbyggnadsteknik bör vibrationer i marken kunna reduceras. Det måste slås fast i projektet om inte bara det nya spåret utan också det befintliga spåret skall förses med sådan underbyggnad som reducerar vibrationer från tågen.

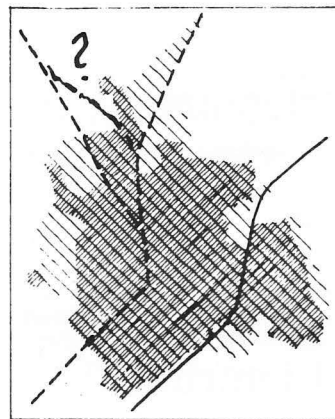
Tågtrafikförsörjning

Gunnesbo hållplats betjänar idag stadsdelarna Gunnesbo och Nöbbelöv med pågatågstrafik. Upptagningsområden, snävt räknat, är ca 6500 inv i de bägge stadsdelarna. Ca 55 tåg stannar varje dag (M-F). Restiden är 3 minuter till Lund C. Med banverkets förslag bibehålls hållplatsen. Bankapaciteten kan ytterligare utvecklas och flera tåg kan göra uppehåll.

I "tåggruppens" förslag läggs hållplatsen ner och man föreslår en ny på stambanan vid Tunisborg, kallad "Lund Norra". Upptagningsområdet för denna hållplats uppges av "tåggruppen" till betydligt större, ca 18000 invånare, samtidigt som det står helt klart att dessa bor på betydligt längre avstånd från "Lund N" än i förhållande till Gunnesbo hållplats.

Här är en uppenbar svaghet i "tåggruppens" argumentation, i det att man inte räknar fram resandunderlaget på samma sätt. Detta är ägnat att ge en mer fördelaktig bild av gruppens förslag, och måste bestämt avvisas.

Bedömningen av upptagningsområde och potentiella resande i de bägge alternativen måste därför nogta utredas med användande av samma beräkningsmetoder så att resultaten blir jämförbara. Här måste också ingå analyser av tillgängligheten till stationslägen i form av befintliga och erforderliga gång- och cykelvägar.

Inte övertygad

"Tåggruppens" redovisning i tisdags övertygade inte mig för att Gunnesbo hållplats ska behöva läggas ner. Den nämnda utredningen har stor betydelse för vilken ställning politikerna ska kunna ta när ärendet ska beslutas i byggnadsnämnden och i andra nämnder.

Thomas Schlyter

Bänkarna på Märtenstorget

–Vem har tagit bort bänkarna på Märtenstorget framför konsthallen, till vänster om entrén? Och på Krogmohuset gavel mot öster?

För ca 15 år sedan blev det minst sagt ett "jävlels" liv, när någon vän av ordning på konsthallen lät montera ner hela den långa bänken på framsidan, där redan då A-laget hade sin givna plats i solen, och som arkitekten Klas Anshelm hade ritat dit. Lundaborna krävde den tillbaka, och det blev att sätta upp en ny illa kvickt.

Nu har delar av den alltså försvunnit, men debatten har uteblivit. Blott några fula betongfundament står kvar och pockar på en sittbräda.

Visst var bänken ful, och behövde förnyas, men fulast av allt är nog det elskåp, som någon, sannolikt annan, vän av ordning lät placera till höger om entrén för bara några år sedan. Anledningen var att konsthallen inte kunde tänkas bjuda på de få wattsekunders elektricitet som kunde behövas för att driva ljudanläggningar under korta appellmöten på torget utanför. Nej, nu skulle mötesarrangörerna minsann få betala för energin till elverket, som för många tusentals kronor satt upp det överdimensionerade elskåpet.

Några intäkter blev det förstas inte, eftersom mötesarrangörerna snabbt fixade batteridrivna högtalare istället.

Det är nog dags nu att ta bort elskåpet och sätta upp nya bänkar så att alla som vill kan sitta där när våren kommer. Ty fortare lär det väl inte gå att få det hela ordnat...

Tho

Stadens gårdar

När bevarandefrågorna blev "inne" igen bland arkitekter, stadsplanerare och allmänna opinionen, blev det ansett som rätt att – när gamla stadskvarter skulle saneras och nybyggas – det skulle göras på gammalt vis. Nybyggda slutna kvarter skulle anslutas till de gamla. Arkitekternas perspektiv låter oss ana visioner om gårdsgemenskap som i gamla dagar. Men alltför ofta visade det sig att den nya gårdarna inte fungerade – de förblev outnyttjade, trots att de ytligt sett ser precis likadana ut som de gamla. Varför blev det fel?

Frageställningen har blivit föremål för en doktorshandling *Gård i stad* av Malena Larsvall. Den är av intresse för oss lundbor, emedan hon bygger på material från Lund.

Först gör ML en sammanställning av hur Lund och Lunds gårdar såg ut under perioden 1700–1850. Genom att skickligt sammanställa de samtida ögonvittneskildringar som finns, ges en oväntat levande bild av den lilla staden med sina gårdar, där stall, gödselstackar, hantverk, handelsträdgårdar, kreatur, slaskvatten och människor samsades. Gårdarna hade sådana nyttofunktioner långt in på 1900-talet. Här fanns dassen. Ved och kol lagrades i källare med nedgång från gården. Bykstugan fanns här och ofta nog också en brunn. På många ställen fanns stallen kvar länge. Viktigt för hur äldre gårdar fungerade var också att bostäderna hade ingång (huvud- eller köks-) från gården. Man hade helt enkelt alltid ärende till gården.

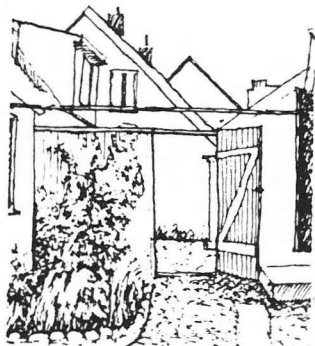
Allteftersom bostäderna förbättrades flyttade många av dessa gamla gårdsfunktioner in i lägenheten – WC, vattenledningar, annan uppvärmning, tvättmaskiner osv – allt detta minskade behovet av gårdsbesök.

I många äldre gårdar finns också skyddade utrymmen för grönska och trädgårdar. Många minnen från framför allt 1800-talet citeras, sammanställningen ger en nästan nostalgisk bild av Lunds stora, hemlighetsfulla trädgårdar med frukträd, kanaler, dammar och blomsterprakt.

Billegården

Men varför fungerar det inte, när man nybygger slutna kvarter? Malena Larsvall detaljstuderar i avhandlingen det stora kvarteret Billegården, som ju "restaurerades" 1985-86. Kvarterets innantäta av småverkstäder revs och ett antal nya gårdar byggdes, men man bibehöll kvarteret slutet mot gatan, och ett antal gamla gårdar blev kvar. Dock - det nya kvarteret fungerade inte så bra och integrationen mellan de gamla och de nya var problematisk. Varför?

Larsvall tycker sig ha funnit vissa gemensamma drag i äldre gårdar: de är avskilda, och byggda som återvändsgränder med en port. Det finns oftast en hårdgjord gårdsplats till vilken "trafiken" koncentreras, medan det i kanten eller i diverse vrår och vinklar ges plats för skyddade områden för sittplats och plantering.

Inga fredade platser

När man byggde nytt i Billegården försågs kvarteret med friliggande hus som hade flera "portar" mot omgivande gator. Det bildades då entréer och uteplatser på flera ställen; både mot gator och mot gårdar. Fredade platser saknades och grönyttorna blev små och splittrade. Därför blev det också konflikter med de boende rörande de allmänna stråk som drogs genom kvarteret. Malena Larsvall menar att "Lösningar som företagits på detaljplanenivå, husnivå och gårdsnivå samverkar inte för att ge skyddade platser eller offentliga stadsrum", utan man bäddade för konflikter.

För en lekman och lundabo är det roligt att läsa avhandlingens beskrivningar av ett antal kvarter i centrala Lund. Man får en ahaupplevelse av hur regleringar "i stort" kan påverka närmiljön. Jag tänker exempelvis på hur utbyggnaden av den kommunala servicen för sopor, avlopp, vattenledning etc. påverkade livet på gårdarna. Också lagstiftning om mera sentida ting som P-platser, lekplatser, gårdsytor och hushöjder har sin betydelse för gårdslivet. Det är det roligt att läsa om.

Var är människorna?

Litet synd är det dock, att Malena Larsvall så mycket koncentrerat sitt arbete kring det rent fysiska. Det visar sig i att hon, när hon skriver om kommunikation på gårdarna, menar förflyttning. Hon talar aldrig om interaktion. Om en gård fungerar eller ej – det beror väl inte bara på hur den är byggd. Jag tror att människorna betyder mycket; t.ex. hur många man är på gården, den sociala sammanställningen, om ägaren bor där eller inte, ålderssammansättningen.

Men möjligen skulle det gjort ämnet för omfattande. Vi får vara glada för den bok vi fått och hoppas i stället på en ny undersökning.

Medan kronan faller

Dagsnoteringen för D-mark: 5.02.

Jag känner EG-motståndare vilkas främsta argument det är att de inte vill med i en valutaunion som gör att den svenska kronan försvinner. Själv förstår jag inte vad vi ska med dessa eländiga betalningsmedel där 50 öre är minsta myntet och danskarnas, finnarnas och normännens pengar alla har gått om i värde. Jag ser verkligen fram mot Ecu-unionen.

***

Äntligen har Ingvar Svensson på kulturförvaltningen fått den negativa offentliga uppmärksamhet han så länge förtjänat.

Han har uppträtt buffligt, sägs det. Det stämmer säkert men det tycker jag inte är så farligt. Även tjänstemän ska väl kunna ha ett visst spelrum för sin personlighet i sina kontakter med allmänheten. Men oförmågan att ta kritik, obenägenheten att hålla överenskommelser, den allmänt låga kompetensen – det har en viktig men fattig kommunal verksamhet inte råd med.

Det var i samband med Kultur-natten som något brast för Kerstin Lindbom (fp) och den säkert länge närda kritiken mot Svensson kom i dagen.

Själv fick jag länge stå ute och invänta en försening som ytterst bottnade i ett feli i det programhäfte som Ingvar Svensson ansvarade för. Fast det gjorde ärligt talt inte så mycket eftersom kvällen runt omkring var så vacker och spännande.

***

Jag skulle in och uppträda, som medlem av Röda Kapellet.

När vi och publiken äntligen var på plats kunde det konstateras att den senare var stor och allmänt välbekant - ett stort inslag av gamla vänsterkolleger. Men det fanns också kvalificerade lyssnare som normalt inte tillhör Röda Kapellets auditorium. Jag tänker på sådana som Sydsvenskans lokala kulturredaktör, Lunds kulturchef och Malmös kulturkommunråd (m, nyss prisad i huvudstadspressen för sina insatser). Vi i orkestern sträckte på oss och spelade ut, väl medvetna om att den egentliga attraktionen nog inte var vi utan det kvalificerade Strindbergsprogram som Maria Sundqvist hade komponerat. Hon börjar äntligen få den allmänna uppmärksamhet som hon är värd.

Men egentligen: varför får ett sådant gäng en sådan publik? Det finns åtminstone fyra kvalitativt bättre blåsorkestrar i stan. Tja, titta i det ovannämnda programhäftet för Kultur-natten. Det verkar vid första påseendet överväldigande med sina fyrahundra inslag. Men vid andra påseendet infinner sej känslan att det nog inte är så helt med substansen. Det finns faktiskt inte så många spännande inslag i lite större format. Det skulle den stora och trogna Kultur-natts-

publiken faktiskt förtjäna.

***

Kultur-natten vittnar, har det sagts i kommentarerna, om att Lund är en sofistikerad och underfundig stad.

Ibland drabbas man av en reaktion och längtar efter det enklare och rakare livet. Så i måndags gav jag mejut på Landet. Bytte tåg i Hässleholm och fascinerades av uppmaningen på Pressbyråns ytterdörr: Skjut dörren inåt!

Det var så stilla och så vackert, inte minst med alla ståtliga hästar ute i hagarna. Att vi har kvar så många öppna landskap beror ytterst på tjejer i de yngsta tonåren.

***

Vi har som bekant fått en stor järnvägsstrid i Lund. Ett antal välarbetande villaägare i Oscarshem med omnejd vill flytta Lund-Kävlinge järnväg med tillhörande station långt österut.

Men då kommer de i konflikt med villaägarna i Stångby som, om man får tro en aktuell insändare, inte vill ha fler järnvägar utan helst blir av med den som de redan har, dvs Södra stambanan. Ett av argumenten var just att tågen skrämmer dottramas ridhästar.

***

En av dem som har klagat över tågbullret är poeten (och villaägaren) Witting. Alltså en sympatisk person – som borde inse vilket reaktionärt och miljöfientligt spel som han deltar i. Såna här opinioner kan nämligen vara livsfarliga för miljön. Uppskrämd av 25 000 hysteriska, demonstrerande villägare från Kent stoppade Margaret Thatcher det planerade snabbspåret från London till Kanaltunnelmynningen. Det sinkar tågresa till Kontinenten betydligt, och får säkert många att i stället välja fotogenosande jetflyg och diesellostande färjor.

***

Politikernas, inte minst vänsterpolitikernas, skyldighet är då att se till de större mönstren, till det allmänna bästa. Man blir en smula fundersam när man får höra om en v-politiker som säger sej förstå Oscarshemsprotestanterna därför att hon själv känner sej störd av tågen på sin kolonilott.

Hon skaffade den på åttitalet. Järnvägssträckan i fråga har trafikerats sedan 1856 (dubbel-spårplanerna på Väst kustbanan är f.ö. bara 40 år yngre). Hennes logiska kapacitet tycks ligga i nivå med de hästömkannde föräldrarna i Stångby.

***

Men livet har ju sina glädjeämnen. I våras gjorde jag ett jobb åt ett par vänner i Berlin och fick en ovikt tusenmarkssedel som betalning. Varje kväll tar jag fram den ur den tyska ordboken och begrunder dess ökade värde.

Gr(r)

Norrlandsdebatten, andra varvet

I VB nr 27 tar Lars-Åke Mikaelsson fatt i den Norrlandsdebatt som rasade i VB förra säsongen. Han gör det parallellt i Arbetet (och kanske även andra tidningar, vad vet jag). Jag har inget att invända. Detta är intressanta frågor för en större läsekrets än VB:s. Lars-Åke har också en ny anledning: en Norrlandskritisk artikel i Dagbladet av Karl-Gunnar

Bäck, med synpunkter som delvis sammanfaller med mina.

Dessutom har något annat viktigt tillkommit sen förra gången, nämligen det nya förslaget till kommunal skatteutjämning.

Själv har jag emellertid inte mycket att tillägga. Jag får nöja mej med några upprepningar och kanske förtydliganden.

Lars-Åke har rätt, men ... "Daltas det med glesbygden?" heter Lars-Åkes artikel. Det är en missvisande rubrik såtillvida att hans text handlar exklusivt om Norrland - det finns glesbygd utanför Norrland och hela Norrland är inte glesbygd.

Han ägnar stort utrymme åt frågan om Norrland är en "närande"

eller "tärande" landsända. Han kommer fram till det förra.

Han har nog rätt, även om frågan kan problematiseras mer än han gör. "Tillhör" vattenkraften Norrland i något moraliskt avseende? Vattnet kommer ju huvudsakligen från Atlanten som regn, påpekade en läsare i samband med förra debatten. Själv tycker jag dock att norrlänningarna har fått avstå från skönhets- och andra värden genom vattenkraftsutbyggnaden och kan förtjäna någon kompensation för detta.

Men det borde vara skillnad på kompensation och överkompensation. Det nya skatteutjämningsförslag (utformat av kommundirektören i det norrländska Östersund!) som många debattörer därupifrån nu ondgör sej över

försöker bl.a. rätta till den groteska överkompensation för kallt klimat som det tidigare förslaget innebar. Så mycket kostar helt enkelt inte uppvärmningen, om man nu inte sköter den med stockbrasor.

Estetisk dimension

Vad jag ville komma med min första artikel var främst vissa vanföreställningar om Norrland som frodas inte minst inom vänstern, även den sörländska. Inte minst den att alla norrlänningar helst skulle stanna i sin landsända, om det inte vore för arbetslösheten. Vad jag visade var att under förra högkonjunkturen kunde inte alla lediga jobb besättas ens i Norrlands inland. Av det drog jag två slutsatser. Antingen hade människor anpassat sej till en biddragsberoende livsstil, eller så är livet i många norrländska trakter så lite attraktivt att människor gärna flyttar därifrån. Att sådana mekanismer existerar är obestridligt. Jag har själv med glädje brutit upp från en ful och trist del av Sverige, om än inte Norrland.

Inte minst vet vi att unga kvinnor i påfallande grad vill komma bort från den machobetonade livsstil (med snus, älgjakt, snöskotrar m.m.) som är så utbredd norröver. Och som kräver sina offer även bland männen, det vidhåller jag.

Om det större ämnet glesbygden återkommer jag.

Gunnar Sandin

Nygammal bostadspolitik (v)

Bostaden är en social rättighet. Det innebär att alla medborgare ska ha tillgång till en ändamålsenlig bostad i god miljö till en rimlig kostnad. Så inleddes ett förslag till bostadspolitiskt program som vänsterpartiets partistyrelse ska ta ställning till den 15 oktober.

Generellt stöd kvar

För att åstadkomma rimliga bostadskostnader föreslås att det generella stödet ska finnas kvar och som nu kompletterats med riktade bidrag. För att få en omfördelande effekt föreslås en begränsning av det generella kvadratmeterstödet i produktionen till 120 kvadratmeter. Den del av de statliga subventionerna, som utgörs av egnahems ägarnas ränteavdrag slopas och ersätts med bostadsbidrag lika för alla upplåtelseformer. De dyra hyrorna i åttio- och nittiotalen produktion ska sänkas genom en fastighetsskatt/utjämningsavgift på äldre produktion.

Förslaget avvisar alla försämringar av subventionerna till nybyggnad och ombyggnad. Utvecklingen mot marknadsryror och urvattningen av bruksvärdesystemet ska stoppas, bostadsbidragen ska höjas, moms på byggande avskaffas, besittningsskyddet stärkas inom hyresrätten, hembudsskyldighet och pris kontroll införas på bostadsrätter, och mycket mera. Nya statliga, kommunala och kooperativa bostadsfinansieringsinsatser ska tas tillvara.

Förslaget innehåller alltså ingen tvärvändning från vad som varit vänsterpartiets bostadspolitik sen

långt tillbaka. Positiva nyheter är avsnitt om stad och bostad i ekologiskt kretslopp. Men är det då inte en överbudspolitik och långt ifrån kongressdokumentets anda och den ansvarsfulla budgetpolitik som riksdagsgruppen har försökt föra? Från det hållet har man ju sagt att man kan tänka sig en sänkning av bostadssubventionerna.

Överbud?

Nu behöver det kanske inte bli kollisionkurs som har en direkt inverkan på riksdagsbeslut eftersom det minskade byggandet under lågkonjunkturen automatiskt gör att statens bostadssubventioner minskar drastiskt. Men om det bygdes så mycket som vänsterpartiet vill så skulle det bli problem. Givetvis är det olyckligt om partiets politik inte ser till helheten utan låter varje sektor driva sina krav. Det är därför bra att bostadspolitiken ska behandlas samtidigt med socialförsäkringarna på nästa partistyrelsemöte.

Nu argumenterar det bostadspolitiska programmet att statens inkomster från boendet är lika stora som de utgifter som föreslås. Och att det är rimligt att staten inte får ett överskott i sin "bostadsbudget". På den punkten har jag en avvikande mening. Jag anser inte att man för varje sektor ska balansera inkomster och utgifter. Hur skulle det gå för äldreomsorg, kultur och andra sektorer som inte ger mycket inkomster? Bland "bostadsinkomsterna" räknas också fastighetsskatten, och den är i första hand en kapitalbeskattningsmenar jag.

Avvikande åsikt

Jag har ingått i gruppen som arbetat med förslaget, men kunde inte närvara på det sista mötet. Och på vissa viktiga punkter har jag alltså en avvikande åsikt. Jag ville att det i programmet skulle framgå

- att (v) ser det som ett problem att bostadssubventionerna har in-tecknat en så stor del av statsbudgeten,

- att en stor majoritet av svenska folket har en mycket hög bostadsstandard, speciellt om fritidsboendet inräknas,

- att det därför inte är rimligt att fortsätta att via skatten styra konsumtionen till boendet och subventionera även en mycket hög standard, (men att ändringar naturligtvis måste ske stegvis så att inte folk hamnar på pottkanten),

- att det faktiskt ligger något i att de generella subventionerna har drivit upp byggkostnaderna (kostnaderna för byggtreprenörerna ligger här 33% över genomsnittet i Europa).

Gruppens majoritet ansåg att detta stred mot partirådets uttalanden, och det är möjligt att deras tolkning är rimlig. Vi får se vad PS kommer att tycka. Nu har jag tagit upp kärnfrågan om subventionernas storlek. Programförslaget innehåller mycket mer. Intresserade kan ringa till mig och få en kopia. Jag tar gärna emot synpunkter före den 15 oktober.

Ann

133436 eller 147505

MÖTE MÖTE

KOMPOL möte Må 27/9 kl 19.15 på partilokalen. Beredning av fullmäktige och diskussion av motionen "Minska inte antalet kommunalinställda".

RÖDA KAPELLET LÖ 25/9 10.00 rep på VBs lokal Mårtenst. inför appellmöte 11-12. repertoar: 75:3, 76, 134, 208, 222, 225, 227, 257, 271, 275.

Sö 26/9 kl 18.45 rep på Kapellsalen, Odeum. Rep. inför appellmöte 2/10 och Greifswald 8/10. Repertoar: 39, 75:3, 132, 136, 190:2, 215:2, 221, 254, 257, 269, 271, 275, 278, 279, 281, 282. Sö 3/10 rep som vanligt fast med Ulf T.

VECKOBLADET

Detta nummer gjordes av Thomas Schlyter och Lars Ragvald.

Tel. red. onsd e 18:
046/11 51 59
Fax : 046/14 65 82

Kontaktredaktör för nästa nummer: Gunnar Sandin, tel 13 58 99. Vid utebliven tidning ring Rune Liljekvist 13 82 13 el. 11 50 69